

A hatalom pártja

A gyakorló politikusok eseté az ideológiával

Az egykori Ellenzéki Kerekasztal harcos antikommunistái közé tartoztak az SZDSZ jelenlegi vezetői. A múltban nagypárti álmokat dédelgető, magát liberálisokként meghatározó szövetség ma társadalmi támogatottságán felül képviselteti magát a kormányban, de mint a rendszerváltó elit, a szürkeállomány képviselői végleg eltűnőben vannak. Régi, meghatározó arcai nagyrészt elhagyták a pártot, valamikori ideológiájuk, elveik pedig már csak alapító okiratukon léteznek. 1994 óta tartó válságuk mostanra a mélypontra érkezett. 2002 májusában ugyan újra kormányt alakíthattak a szocialistákkal, de azon a bizonyos június 19-én, amikor az SZDSZ-frakció bizalmat szavazott Medgyessy Péternek, világossá vált, hogy az exliberális, ex-antikommunista párt végleg szakítva látszólagos függetlenségével, ma már erkölcsileg sem különb az MSZP-nél. De vajon mi történik akkor, ha Magyar Liberális Párt néven új szövetség alakul, betöltve a szabadelvűek egykori helyét? Vajon akkor ki segíti ismét kormányra a volt kommunistákat?

KÁLLAY-NAGY SZILVIA

Rövid kis hír borzolhatta volna a liberális kedélyeket a Népszabadság június 26-i számában, mely szerint elképzelhető, hogy új pártok szerveződnek a következő parlamenti választásokra. De nem borzolta, hiszen a szabadelvűek válságáról illik mélyen hallgatni. Hack Péter, egykori SZDSZ-es politikus mindenestre megpendítette azokat a húrokat, amelyekről már régóta beszélnek, találgatják, és amit ő is reálisnak tart, azaz egy új liberális párt létrehozását. Véleménye szerint ugyanis a formációnak kedvezhet a jelenlegi politikai elit hitelvesztése. A célcsoport pedig az a több mint egymillió választópolgár lenne, akik az eddigi választásokon a liberálisokra, vagy jobb híján a Fideszre szavaztak. Egy pragmatikus, a politikai centrumba tartó formáció lenne a Hack által megálmodott új párt, amely a „kisebb álam” híveit szólítaná meg. A Hit Gyülekezet liberális tagja azonban még nem lát megfelelő helyzetet a pártalapításra, ahhoz szerinte még nincs meg a kritikus tömeg.

Ez persze nem túl jó hír a szabad demokraták számára, hiszen jóformán már a tavalyi választások óta cikkeznek a Magyar Liberális Párt megalakulásának szükségességéről. A Szabad Demokraták Szövetsége ugyanis az a minden szempontból legbelteresebb, újítani nem képes politikai tömörülés, ahol az elmúlt években csupán mutatóba tűnt fel egy-egy új arc, aki pedig a párt politikáján akart változtatni, vagy annak egyes vezetőit kritizálta, az gyorsan eltűnt a sülylesztőben. Bíráói szerint a párt évek óta képtelen megjeleníteni állítólagos ideológiáját, és alig látszik ki a jelenlegi koalícióból – mostanra talán egyáltalán nem. Egy Hack Péter vezetésével alakuló szabadelvű párt elképzelhető, hogy végre meghozná a sokak által régóta várt eseményt, az SZDSZ kiességét a parlamentből. Hack mögött ugyanis ott áll a Németh Sándor vezette Hit Gyülekezet, amelyről eddig is köztudott volt, hogy minden lehetséges módon támogatta a szabad

demokratákat, például kopogtatócédulák gyűjtésével. Suttogtak azonban arról is, hogy a gyülekezet lelkesze ezt nem csupa szívójságból tette, hanem némi politikai haszonszerzés reményében. Bartus László, aki nyolc éven keresztül volt az egyháznak tekintett gyülekezés tagja, azon belül is Németh egyik bizalmasa, kilépése után Fesz van címmel könyvet jelentetett meg, amelyben egyenesen azzal vádolja Hackot, hogy ő a gyülekezet beépített embere a SZDSZ-ben. A liberális politikus, a könyv megjelenése után a Magyar Narancsnak adott interjújában kifejtette, hogy mikor 1988-ban megalakult a Szabad Kezdeményezések Hálózata, annak „a gyülekezet mint egyház a környezetvédő, alternatív csoportok mellett kollektív tagja volt. Az SZDSZ Jurta Színházban megtartott alakuló ülésén a 900 emberből közel 300 hites volt. Ezt a kapcsolatot soha senki nem tagadta.”

A szabad demokratáknak tehát mindenképpen komoly érvágás lenne, ha a Hit Gyülekezet tagjai egy új pártra szavaznának 2006-ban, bár nem túl valószínű, hogy betölthetetlen úrt hagynának maguk után. Kiesésük azonban az MSZP-t is rosszul érintené, mivel tavaly is csak a szabadelvű tömörülés segítségével tudtak kormányt alakítani, és a külföld felé is nehéz lenne levetkőzött pártállamiságukat és szociáldemokrata mivoltukat közvetíteni. Eddig se sikerült túl meggyőző magyarázatot adni arra, hogy milyen ideológiai vagy egyéb szempontok alapján vezetett a Köztársaság téren az út, hogy ismert, demokratikus arcaik az MSZMP KB-tól mostanra a nemzeti közép kormányzati jutottak. A Szabad Demokraták Szövetsége a rendszerváltás óta kétszer is hitelesítette a volt kommunisták hatalmát azzal, hogy kormányra lépett velük, amivel korábbi ellenzéki tevékenységüket is megkérdőjelezték.

Végeredményben leszögezhetjük, hogy az SZDSZ sikeres restaurációt hajtott végre azzal, hogy a jelenlegi 186 fős MSZP-frakció 80 százaléka az egykori állampárt aktív tagja volt. Ezt az ellentmondást persze liberáliséknál

meg lehet magyarázni azzal, hogy ők nem az egyes emberek ellen, hanem a rendszer ellen harcoltak. Ezt igyekszünk is elhinni nekik, de sajnos elég sok ül az „egyes emberekből” jelenleg a parlamenti padsorokban ahhoz, hogy ők így együtt egy egész rendszert képesek legyenek működtetni. Tavaly, amikor a szabad demokraták újra kormányt alakítottak a volt kommunistákkal – vagy azok alakítottak kormányt a liberálisokkal: erre a kérdésre az elmúlt egy évben csak részben kaptunk választ – még a Medgyessy sz. t. tiszti múltját is elnézték, hogy megtarthassák négy minisztériumukat. Ezt a lépésüket nem könnyű az egykori demokratikus ellenzéknek megmagyarázni.

Kuncze Gábor pártelnök persze nem látja ennyire borúsán pártja helyzetét, ugyanis tavaly év végi értékelő sajtótájékoztatóján az SZDSZ szempontjából sikeresnek nevezte az elmúlt esztendő. Megfogalmazása szerint célkitűzéseik teljesültek azzal, hogy leváltották az Orbán-kormányt, bekerültek a parlamentbe és a kormánykoalícióban is részt vesznek. De még liberális berkekben sem tartották ilyen sikeresnek a párt elmúlt évi szereplését. Megkérdőjelezhetetlen hitelességű publicista-tumfaktumaik és véleményformálók szerint is a tavalyi volt a mélypont a párt életében. A D-209-es botrányt követően a szabad demokraták elérkeztek történetük mélypontjára, ahonnan azóta sem voltak képesek felállni, az SZDSZ ezzel ugyanis egyértelműen állást foglalt az egykori állampárt és annak kormányfője mellett. Amit Kuncze a döntést bejelentő sajtótájékoztatóján „Törtetlen a bizalom! Nem adjuk át a jobboldalnak a hatalmat” – felkiáltással szentesített.

Az ezt követő események folytatásai voltak a hazai liberális elit aprózódásának. Az SZDSZ meghasonlása után ugyanis a párt két szimbolikus alakja is úgy gondolta, nem képes együttműködni azzal a szövetséggel, amely hangsúlyozza antikommunista mivoltát mindezt elnézte Medgyessynek. Ezért kilépett a pártból annak főideológusa és egyik alapítója, Kis János és a hites Hack Péter. Valószínűleg azonban ők sem gondolták, hogy a szakítás híre ilyen mozdulatlanul hagyja a hazai belpolitikai mocsarat. A PÁRT ugyan hivatalosan rendkívüli módon sajnálta távozásukat, Kuncze pártelnök azonban az eseményekre való túlzott reagálásnak tartotta azt. Az állítólagos liberális elit, a mértékadó véleményformálók többsége pedig szép csendben szerette volna minél előbb elfelejteni az egész ügyet.

Kis távozása megjósolható volt, miután a Magyar Hírlapban, a D-209-es botrány után megjelentette Medgyessynek mennie kell című írását. Ebben a filozófus-politikus kifejtette, hogy a kormányfő megtartásával az MSZP és az SZDSZ rítul becsapták választóikat. „Ez a kormány erkölcsi bukását jelentené. Az erkölcsit pedig hamarosan követné a politikai bukás.” A politikai bukásra sajnálatos módon még várnunk kell, az erkölcsi azonban azóta minden létező szinten, módon és fórumon

megettörtént. A másik távozó, Hack Péter kilépése után, saját hitbéli lapjának, a Heteknek adott interjújában jelentette ki, hogy hibának tartja, hogy „az SZDSZ saját szavazói számára egyre kevésbé teszi világossá, hogy mi is politikájának, ezen keresztül pedig létezésének a célja. Mit akar elérni a kormányzásban, mik azok az értékek, amik miatt érdemes rá szavazni”. Hack az interjúban beszélt arról is, hogy a párt vezetői között voltak olyanok, akik nem nézték jó szemmel az ő gyülekezetes tevékenységét. „Ezek a vezetők érdekeltek voltak abban, hogy engem morális értelemben diszkrimináljanak, önálló gondolkodásra, véleményalkotásra képtelen bábnak állítsanak be. Ha már a vallási meggyőződésemet nem hajlandók tisztelni, legalább az emberi méltóságotartsák tisztelben.” Nem szabad elfelejteni, hogy Hack itt nem a rémképként felfestett szélsőjobbról vagy a bigott, fasisztának tartott konzervatívokról beszél, hanem saját egykori párttársairól, a toleráns és másságimádó liberális elitéről. Ez a vallomás minden bizonnyal tovább növelte a szabad demokrata vezetők népszerűségét a gyülekezetben.

Azon vezetőket, akiknek egyikéről **Eörsi István** egy jobb sorsra érdemes egykori irodalmi hetilap lepedőin megírta, hogy az előző szocialista-szabad demokrata kormányból azért nem lépett ki annak idején az SZDSZ, amikor **Horn Gyulának** már nem volt szüksége rájuk, hogy „Magyar Bálint tovább miniszterkedhessen”. A terjedelmes írásból kiderül, hogy az oktatási miniszternek – aki körül ebben a ciklusban már egész minisztériuma leomlott – szerepe volt abban, hogy legfőbb párton belüli ellenfele, **Bauer Tamás** olyan hátra kerüljön az SZDSZ listáján, ahonnan nem sikerült bejutnia a parlamentbe. A politikussal ráadásul az a csúfság is megesett, hogy amikor **Zwack Péter** lemondott képviselői mandátumáról, a frakció helyette a szinte teljesen ismeretlen **Mézes Éva** fonyódi doktornő választotta be a képviselőcsoportba. Bauer sem maradt adósuk és több újságdoldalon bírálta az SZDSZ-t és vezetőit, hangsúlyozva, több a liberális érzelmű választópolgár az országban, mint ahányan a szabad demokratákra adták voksukat.

Július 8-án újabb hír látott napvilágot a Népszabadságban, mely szerint az SZDSZ-t belülről bíráló Szabad tanácskozás néven összejövetelt tartottak. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján, a „belülről bírálók” együttes megjelenésével indul egy párt széthullása. Ugyanezt a forgatókönyvet követte a rendszerváltó pártok közül az MDF, a KDNP, az FKGP és legutóbb a MIÉP is. Mindegyik különféle elvek és szemlélyi sérelmek mentén darabolódott, és úgy tűnt, most erre a sorsa jut az SZDSZ is, ahol már régóta feltűntek a párt politikájával elégedetlenkedő hangok. Ezt az elaprózódást akarta Kuncze Gábor is megelőzni, mikor a szabad demokraták márciusi küldöttgyűlésén elmondott beszédében kijelentette, hogy amikor a pártot bíráló írásokat olvassa, akkor „nem a rémképként fölfestett elemdeefesedéstől” félti

magukat, hanem az „elkiszagdásodástól”, amelynek első jelei szerinte már meg is jelentek. Kuncze akkor arra szólította fel párttársait, hogy ezt az öngyilkos politizálást abba kell hagyni. Most ugyanazok tartoznak a szabad demokratákon belüli fórumhoz, mint akik már tavasszal is kritikát fogalmaztak meg. Így **Béki Gabriella**, **Ungár Klára** és a párt ifjúsági szervezetének, az Új Generációnak két tagja, **Csózik László** és **Gusztos Péter**. Gusztos egyike volt azon SZDSZ-es képviselőknek, akik másodszor is Medgyessy Péter ellen szavaztak, annak leleplezett sz. t. tiszti múltja után, és többször is nyíltan bíralták a kormányt. De részt vett a tanácskozáson **Fodor Gábor** is, akinek a kormányalakításkor először házelnöki posztot ígértek, majd igazságügy-miniszteri széklet, de egyiket se kapta meg. Fodor egy Népszabadságbeli interjúban nemrég kifejtette, hogy „a kormányzati szerepvállalásunkról folytatott vitákban az én véleményem kisebbségben maradt, ebből adódóan nem pártolom az SZDSZ vezetése által választott utat.” Természetesen beállt az elégedetlenkedők fórumába **Bauer Tamás** és **Eörsi István** is.

Hack Péter kilépése után megjegyezte egy hetilap riporterének: „kilencvenben az SZDSZ nem erre szövetkezett”. A Szabad Demokraták Szövetsége „ma nem tudja igazán saját értékeit megjeleníteni és képviselni, és nem képes választói tudtára adni, miben és mennyiben más, mint az MSZP, és miért fontos, hogy része legyen a kormánynak”. Most, hogy a pártot kívülről bírálók is egységbe tömörülnek, a párt napjai talán meg vannak számlálva. Sok olyan állítólagos fontos kérdés van, amiben az SZDSZ egyedül maradt a politikai paletán, de ezek, úgy látszik, az emberek túlnyomó többségének értékrendjében ugyanott helyezkednek el, ahol a Szabad Demokraták Szövetsége a pártok rangsorában.

A politika mozgásterét az elvek, a lehetőségek és a kompromisszumok határozzák meg, amikre a szabad demokraták csak bizonyos határokon belül képesek megfelelni. Hogy az igazi szabadelvűek végre ledönthessék korlátait, arra megoldás lehet a Magyar Liberális Párt megalapítása, amire **Orosz István** már korábban javaslatot tett a Beszélő lapjain. Ez közvetítené a klasszikus, enyhén jobboldali liberális értékeket és véget vehetne a nyomasztónak vélt kétpártiságnak is. Az új párt gondolatát **Seres László** is megfontolandónak tartja, lapjában tovább sürgette annak létrehozását.

A tavaly februári kampánynyitón fejtette ki **Kuncze Gábor**, hogy mit gondol pártja szavazóiról: „Magyarországon mi vagyunk az a párt, amelyik azokat képviseli, akik szeretik maguk eldönteni a dolgaikat. A mi választóink olyan emberek, akik szabadon akarnak élni, mert nem csak polgárok, emberek is.” Hogy tud-e ennél sokatmondóbb ideológiát felfesteni választói elé egy új szabadelvű párt, azt még nem tudhatjuk. Az azonban végre kiderült, hogy a baloldali pártok háza táján sem olyan nagy az egység, mint ahogy azt ők kifelé mutatják. ■

Felfedezés

A három űrhajóból álló flotta megközelítette a kék bolygót. A parancsnoki járműben utazó zöld lény felujjongott, ahogy kivehetővé váltak a kontinensek, a tengerek, s a már korábban is észlelt rádiófrekvenciák igazolni látszottak a felfedezéseket.

Ungváry Zoltán

– Mégis vannak másutt is értelmes lények az Andromédán kívül! A Nagy Galaktikus Főnök nem hiába bocsátott rendelkezésemre katonákat, tudósokat és rakétákat!

Számítási elemzések és némi tanácskozás után az utazók úgy döntöttek, hogy a bolygót hosszában csaknem végigérő – bár középtűt hajszálynira elvékonyodó – földrészen szállnak le, annak is az északi részére. Egy körengetegbe pottyantak, letarolva jó párat ezekből az építményekből. Az aprócska lények, amelyekre ráparkoltak (és akik valószínűleg ezekben laktak), visítva menekültek, ahogy ZZ 325 – megelőzve társait – kilépett a kabinból. Agytekerévényeiben beállította a fordítómembránokat, így el tudott társalogni a nevesztéses figurákkal, akik kétségbeesetten szaladgáltak ide-oda.

– Ezenel felfedeztem egy új planétát – zengte ZZ 325. – Birtokba veszem a Nagy Galaktikus Főnök nevében és elnevezem Kis Nyunyunak.

– De hiszen már van neve! – rikkantotta egy helybéli sértetten. – Földnek hívjuk!

– Föld? Nagyon hülye név! Mostantól ez a Kis Nyuny.

Eközben a lassacskán magukhoz térfő lényecskék mozgósították védelmi rendszerüket, és néhány fémgolyó röptül az űrhajók falának. ZZ 325 megrázta a fejét és egyetlen intésére tűzeső zúdult a körengetegre, elpusztítva minden élő szervezetet.

– Na – sóhajtott ZZ 325 – elvégeztünk pár vizsgálatot, milyen ásványkincseket lehet itt kitermelni. En visszatérek a Főnökhöz, te pedig – fordult a helyetteséhez – addig felügyeled őket. Gondod legyen rá, hogy eleget dolgozzanak. Ha nem bírják a melót, majd hozatunk máshonnan munkaterőt, vagy idetelepítjük a mi otthoni gyenceinket.

Azzal ZZ 325 begyűjtötte űrhajója motorjait, és elrepült. Később telepesek tömegei érkeztek, akik remekül berendezkedtek a kellemes klímájú vidéken. Az őslakosok közül azokat, akik nem pusztultak el, rezervátumokba zárták. A nagy felfedezés évfordulójára pedig nagyszabású oratóriumban énekelték meg dicső tettüket a zöld lények, amit a bennszülötteknek is meg kellett hallgatniuk. ■